

חוק המתנה, תשכ"ה-1965

- מתנה — מהי? (א) מתנה היא עסקה להעברת נכס בלי תמורה.
- (ב) דבר-המתנה יכול שיהיה מקרקעין, מטלטלין, זכויות וטובות הגאה.
- (ג) מתנה יכול שתהיה בויתור נותן המתנה על זכות או טובת-הנאה או במחילת חיוב המגיע לו.
- מתנה לאלתר (א) מתנה נגמרת בהקניית דבר-המתנה מן הנותן למקבל תוך כדי הסכמה ביניהם ליתרו במתנה.
- התחייבות לתת מתנה טעונה מסמך בכתב מאת נותן המתנה. (ב)
- מתנה רואים את שתיקתו של מקבל המתנה כהסכמה, זולת אם הודיע על דחיית המתנה תוך זמן סביר לאחר שנודע לו עליה. (ג)
- תנאים וחייבים (א) מתנה יכול שתהיה על תנאי הדוחה את זכות המקבל או על תנאי המפסיק את זכותו.
- (ב) מתנה יכול שתחייב את המקבל לעשות בה דבר, או להימנע מעשותו; מילוי חיוב כאמור יכול לדרוש נותן המתנה או מי שמעונין במילוי, ואם היה כדבר ענין לציבור— גם היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו.
- ביטול המתנה (א) נותן המתנה רשאי לחזור בו מהתחייבותו לתת מתנה שטרם קיים, אם היה הדבר מוצדק מחמת התנהגות מחפירה של מקבל המתנה כלפי הנותן או כלפי בן-משפחתו או מחמת הרעה חמורה במצבו הכלכלי של הנותן.
- ביטול (ב) הספר השביעי של המגילה — בטל.
- תחילה של חוק זה מיום תחילתו של חוק זה יוסף לחול הדין הקודם. (ג) על עסקאות מתנה שנעשו לפני תחילת מעבר תחילה והוראות מעבר

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק המוצע הוא פרק נוסף בסידרת החוקים הבאים להחלפת המגילה והוא מסדיר כסעיסים מעטים את ענין יצירת המתנה, ביטולה והבטחת החייבים הקשורים בה.

החוק תופס את המתנה כעסקה דו-צדדית, בין נותן המתנה למקבלה, להעברת נכס ללא תמורה. לכן נקבע בחוק המוצע שמתנה נגמרת בהקניית דבר המתנה מן הנותן למקבל תוך כדי הסכמתם ליתרו במתנה (סעיף 2).

ההקנייה תהיה לפי דיני הקניין הכלליים ואין לענין זה דין מיוחד למתנה. כדי למנוע פיצור הבטחות מתנה מתוך קלות דעת, דורש החוק שההתחייבות לתת מתנה שאינה מתבצעת לאלתר תיעשה בכתב (סעיף 3).

ועדה ציבורית, בראשותו של שופט בית המשפט העליון ד"ר י' זוסמן, שקלה השקפתם של המשפט העברי ושל המשפט המקובל האנגלי, שלפיה יכול אדם לזכות את חברו במתנה שלא מדעתו, עם מתן אפשרות למקבל המתנה לדחותה לאחר שנודע לו עליה. הועדה המ- ליצה שלא להכליל הוראה כאמור בחוק המוצע. לעומת זאת הציעה לראות שתיקתו של מקבל המתנה כהסכמה, זולת אם הודיע על דחיית המתנה תוך זמן סביר (סעיף 4).

החוק המוצע, בדומה לאמור בסעיפים 43-45 לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, מאפשר נותן המתנה להתנות על תנאים הדוחים את הזכיה במתנה ועל תנאים המפסיקים את הזכות עליה, וכן לקבוע חיובים שעל המקבל למלאם מתוך דבר-המתנה שקיבל. מילוי החיוב יכול לתבוע לא רק נותן המתנה אלא גם הזכאים לכך לפי חוק הירושה, ואם יש בדבר ענין לציבור - גם היועץ המשפטי לממשלה (סעיף 5).

בהתאם לחוק המוצע אין הנותן יכול לחזור בו מן המתנה לאחר שנגמרה ודבר-המתנה עבר לבעלות המקבל. אך הוא רשאי לחזור בו מהתחייבותו לתת מתנה במקרים האמורים בחוק, ובלבד שיש בהם להצדיק את ביטול המתנה (סעיף 6).

¹ ס"ח 446, תשכ"ה, עמ' 63.